QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2022-yil yanvar-noyabr oylari uchun dastlabki ma’lumot)

Respublika iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo‘naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o‘z ta‘sirini o‘tkazadi.

2022- yilning yanvar-noyabr oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 550,4 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 35,9 mln. AQSh dollariga yoki 93,9 % ni tashkil etdi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-noyabr oylari, ming AQSh dollari)

	2021- yil	2022- yil	O‘sish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	586 252,8	550 388,9	93,9 %	x
Eksport	**372 228,7**	**334 908,6**	90,0 %	**100,0**
tovarlar	*369863,6*	*330952,8*	*89,5*	*98,8*
xizmatlar	*2365,1*	*3955,8*	*167,3*	*1,2*
oltin	-	-	-	-
Import	**214024,1**	**215480,3**	100,7 %	**100,0**
tovarlar	*203004,0*	*195500,6*	*96,3*	*90,7*
xizmatlar	*11020,1*	*19979,8*	*181,3*	*9,3*
Saldo	**169224,7**	**139408,0**	**x**	**x**

Ma’lumot uchun: O‘zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 334,9 mln. AQSh dollariga (10,0 % ga kamaydi) va import hajmi 215,5 mln. AQSh dollariga (0,7 % ga ko‘paydi) tashkil etdi. Hisobot davrida 119,4 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, mln. AQSh dollari)

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 49 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Turkiyada (17,9 %), Xitoy Xalq Respublikasida (29,0 %), Rossiya Federatsiyasida (17,5 %), Latviyada (6,5 %), Qozog‘istonda (9,2 %), Koreya Respublikasi (6,2 %) va Afg‘onistonda (0,7 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta’minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulushTurkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-noyabr oylari, mln. AQSh dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (98,4 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (159,4 mln. AQSh dollari), Rossiya (96,5 mln. AQSh dollari) va Latviya (36,0 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-noyabr oylari, ming. AQSh dollari)

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Turkiya	**59614,1**	**97946,8**	**98410,6**
Eksport	57277,6	84700,7	90753,2
Import	2336,5	13246,1	7657,4
Saldo	54941,1	71454,6	83095,8
Xitoy Xalq Respublikasi	136833,1	132680,7	159446,6
Eksport	104159,4	97168,4	89018,7
Import	32673,7	35512,3	70427,9
Saldo	71485,7	61656,1	18590,9
Rossiya Federasiyasi	96367,7	109637,0	96454,3
Eksport	59571,8	71248,6	47676,4
Import	36795,9	38388,4	48777,9
Saldo	22775,9	32860,2	-1101,5
Latviya	23717,2	29400,7	36047,4
Eksport	19299,4	26631,0	34289,6
Import	4417,8	2769,7	1757,8
Saldo	14881,6	23861,3	32531,8
Qozog‘iston	49386,9	57038,2	50741,7
Eksport	32906,7	35919,4	32004,4
Import	16480,2	21118,8	18737,3
Saldo	16426,5	14800,6	13267,1
Koreya Respublikasi	29979,0	27121,5	34211,6
Eksport	6230,5	4790,0	9546,8
Import	23748,5	22331,5	24664,8
Saldo	-17518,0	-17541,5	-15118,0

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Soedinennoe Korolevstvo	**1515,0**	**9828,3**	**7843,2**
Eksport		7976,1	4714,7
Import	1515,0	1852,2	3128,5
Saldo	-1515,0	6123,9	1586,2
Afg‘oniston	**3389,7**	**3989,1**	**4126,1**
Eksport	3389,7	3976,3	4126,1
Import		12,8	
Saldo	3389,7	3963,5	4126,1
Tojikiston	**5667,2**	**2485,4**	**3194,3**
Eksport	5667,2	2485,4	3194,3
Import			
Saldo	5667,2	2485,4	3194,3
Qirg‘iz Respublikasi	**4263,6**	**8068,6**	**6227,1**
Eksport	2291,2	4111,4	2906,7
Import	1972,4	3957,2	3320,4
Saldo	318,8	154,2	-413,7
Gruziya	**1386,9**	**1233,3**	**2745,2**
Eksport	1349,4	1233,3	2666,4
Import	37,5		78,8
Saldo	1311,9	1233,3	2587,6
Ukraina	**9651,0**	**14613,3**	**2122,2**
Eksport	8587,8	13743,0	1983,3
Import	1063,2	870,3	138,9
Saldo	7524,6	12872,7	1844,4
Litva	**657,5**	**13740,1**	**4961,3**
Eksport	0,1	2163,7	1866,6
Import	657,4	11576,4	3094,7

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Saldo	-657,3	-9412,7	-1228,1
Fransiya	**862,6**	**2897,8**	**1990,1**
Eksport	550,9	1658,6	1568,4
Import	311,7	1239,2	421,7
Saldo	239,2	419,4	1146,7
Portugaliya	**0,0**	**98,1**	**1131,3**
Eksport		98,1	1131,3
Import			
Saldo	0,0	98,1	1131,3
Turkmaniston	**3151,8**	**4110,9**	**2199,3**
Eksport	582,8	800,2	1075,2
Import	2569,0	3310,7	1124,1
Saldo	-1986,2	-2510,5	-48,9
Ozarbayjon	**272,4**	**767,8**	**829,6**
Eksport	205,5	622,7	829,6
Import	66,9	145,1	
Saldo	138,6	477,6	829,6
Boshqa davlat	**1726,2**	**267,7**	**728,0**
Eksport	1726,2	267,7	728,0
Import			
Saldo	1726,2	267,7	728,0
Iron	**2620,4**	**6162,7**	**1653,6**
Eksport	40,3	2414,6	627,5
Import	2580,1	3748,1	1026,1
Saldo	-2539,8	-1333,5	-398,6
Kanada	**21,3**	**296,7**	**649,3**
Eksport	18,5	0,0	612,0
Import	2,8	296,7	37,3
Saldo	15,7	-296,7	574,7

Qoraqalpog‘iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdan bir qismi MDH davlatlariga to‘g‘ri keladi va bu ko‘rsatkich so‘ngi yillarda biroz o‘zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 30,1 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2021- yilga nisbatan ulushi 16,1 % ga kamaydi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-noyabr oylari, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

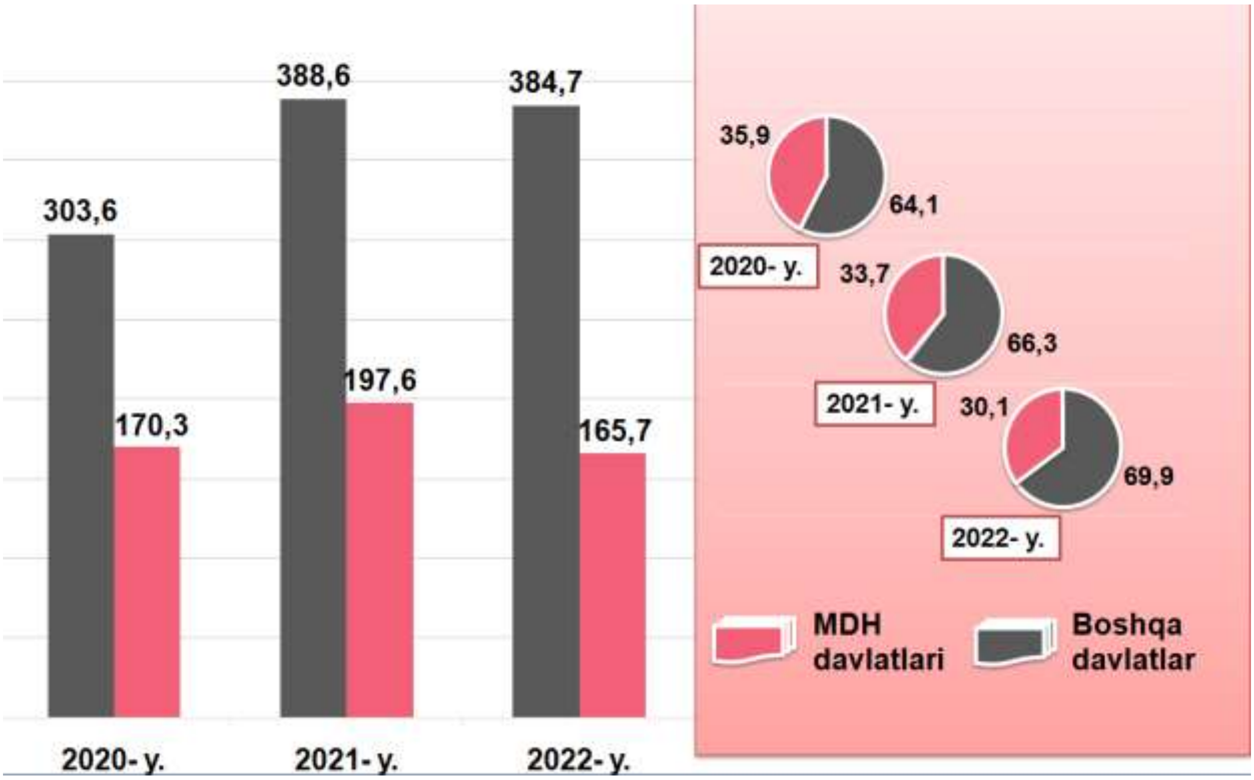

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida 2021- yilning shu davriga nisbatan 1,0 % ga kamaydi va jami TSAdagi ulushi 69,9 % ni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI
(2022-yil yanvar-noyabr oylari)

Joriy yilning yanvar-noyabr oylarida mamlakatning eksportyorlari soni 151 tani tashkil etib, ular tomonidan 334,9 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2021- yilning mos davriga nisbatan 90,0 % ni tashkil etdi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta’minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,1 % ni tashkil etib, ular asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (70,6 %), sanoat tovarlari (11,2 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (10,8 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (5,5 %) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST BO‘YICHA EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, ulushi, % da)

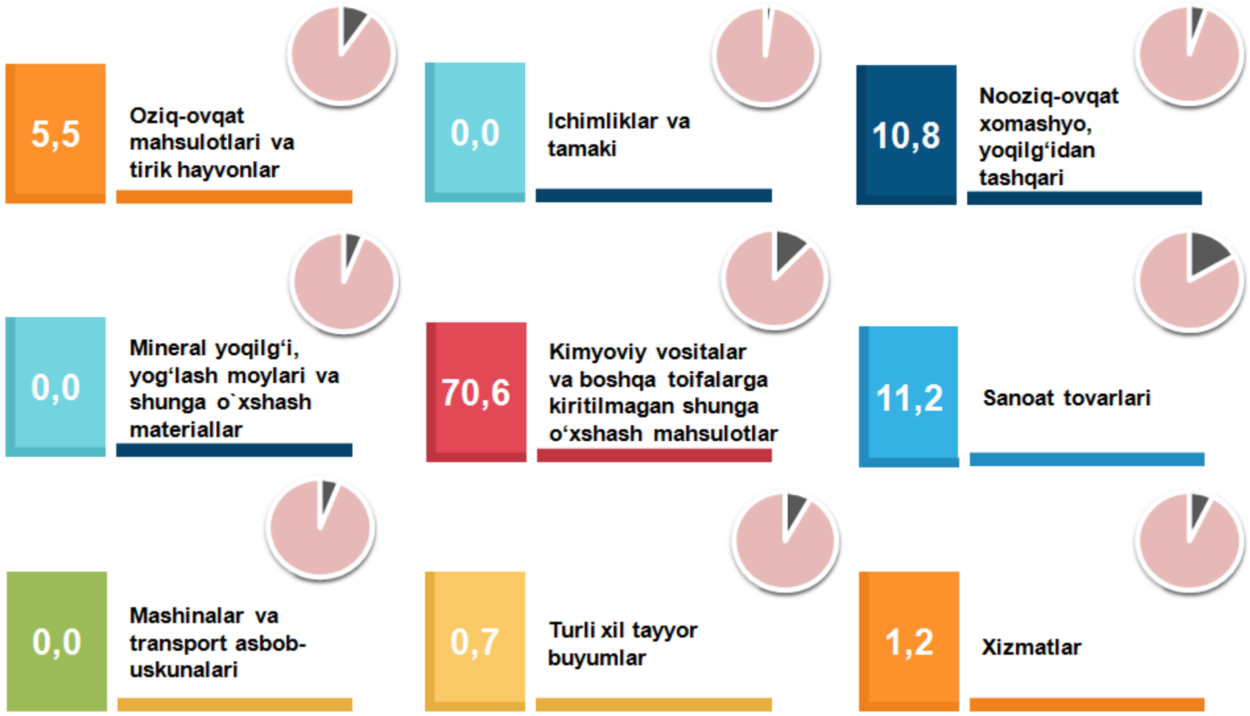

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-noyabr)

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami eksport	**334 908,6**	**90,0**	**100,0**	**89 778,2**	**69,5**	**100,0**	**245 130,4**	**100,8**	**100,0**
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	18 260,2	94,1	5,5	7 257,4	93,2	8,1	11 002,8	101,7	4,5
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	36 097,9	73,1	10,8	1 148,2	25,8	1,3	34 949,7	88,8	14,3
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	124,2	10,3	0,0		0,0	0,0	124,2	0,0	0,1
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	236 560,5	95,6	70,6	65 529,2	42,5	73,0	171 031,2	105,3	69,8
Sanoat tovarlari	37 577,8	81,8	11,2	12 233,2	97,0	13,6	25 344,5	104,0	10,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	23,7	0,4	0,0	23,7	-	-		-	-
Turli xil tayyor buyumlar	2 308,5	320,6	0,7	2 308,5	1 078,7	2,6		0,0	0,0
Xizmatlar	3 955,8	167,3	1,2	1 278,0	41,1	1,4	2 677,8	809,4	1,1

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda, eksport hajmi bo‘yicha keyingi o‘rinlar sanoat tovarlari,oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hamda nooziq-ovqat xomashyoga(yoqilg‘idan tashqari) to‘g‘ri kelmoqda.

2022- yilning yanvar-noyabr oyida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o‘zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta‘kidlash joizki, 2021- yilning yanvar-noyabrga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari),sanoat tovarlari hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlarida o‘sish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-noyabr oylari, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6,1	5,2	5,5
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	12,8	13,3	10,8
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,4	0,3	0,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	0,4	0,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	67,8	66,5	70,6
Sanoat tovarlari	10,9	12,3	11,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,0	1,5	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	0,6	0,2	0,7
Xizmatlar	0,9	0,6	1,2

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-noyabr)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	14 065,0	90,9
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	4 074,8	110,2
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5,1	3,2
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	39,9	72,2
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	60,8	50,7 b
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	14,6	486,7
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar		
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	27 639,2	79,9
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 713,1	12,2
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	117,9	68,1
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko‘mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	6 627,7	11,5 b
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	124,2	10,3
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlikmoylarivayog‘lari (xom, tozalanganyokifraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	267,8	223,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	236 137,1	95,5
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	135,2	67,7
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar		
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	0,1	1,6
Birlamchi bo'lmagan shakldagi plastmassalar	20,4	51,0 b

Sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	28 668,1	69,5
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	22,6	88,3
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	206,4	-
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar		
Teri, boshqa bo'lmagan tayyor charm mahsulotlari, mo'ynalar	32,0	92,8
Boshqa toifalarga kiritilmagan, metall bo'lmagan minerallardan olingan mahsulotlar	8 648,7	188,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar		
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari		
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	10,3	12,9 b
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	1,0	0,0
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	12,5	103,3
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	79,1	89,3
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	876,7	145,9
Кiyim-кechaklarva кiyim-кechaк anjomlari	1 345,2	46,2 b
Santexnika, isitish va yoritish uskunalari uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan		
Mebel va ularning qismlari, ko'rpa-to'shaklar, matraslar, matraslar, yostiqlar va shunga o'xshash to'ldirilgan mebellar	7,2	
Поебзал	0,3	
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	989,5	156,9
Transport xizmatlari	832,4	60,7
Safarlar (turizm)	199,2	54,7
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	1 934,7	-

So‘nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2021-yilning yanvar-noyabrga 34,7 % dan 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida 26,8 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 73,2 % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-noyabr oylari, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

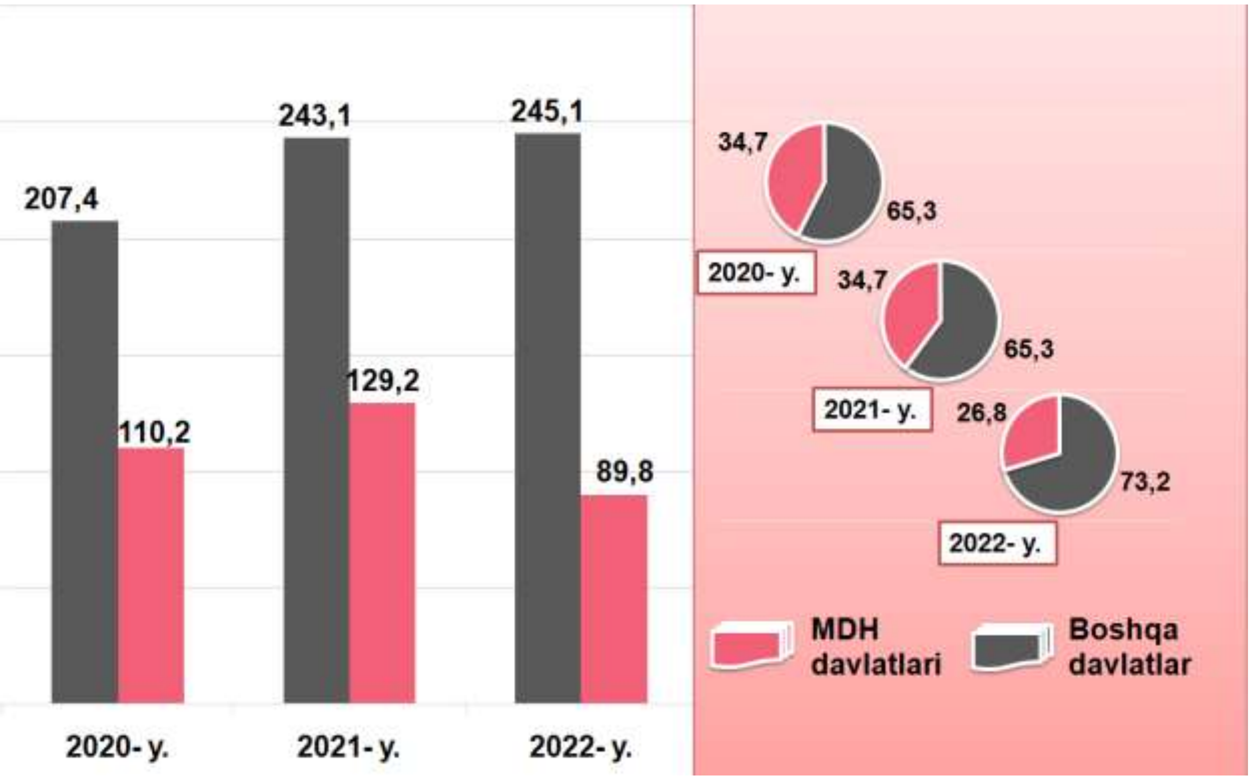

2022- yilning yanvar-noyabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Turkiya (27,1 %), Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 26,6 % i), Rossiya Federatsiyasi (14,2 %), Latviya (10,2 %), Qozog‘iston (9,6 %), Koreya Respublikasi (2,9 %) va Afg‘oniston (1,2 %) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 91,8 foizni tashkil etmoqda.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022-yil yanvar-noyabr oylari,% da)

2022- yilning yanvar-noyabr oylarida, o‘tgan yildagi kabi tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasining ikki pog‘onaga tushishi hisobiga, Turkiya eksportdagi ulushi bo‘yicha peshqadamlikni oldi.

Joriy yilning yanvar-noyabr oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha geografiyasi 2021-yilning mos davriga nisbatan 49 davlatdan 54 davlatni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATLARI

(2022- yil yanvar-noyabr oylari, ming AQSh dollari)

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O‘sish sur‘ati, % da		O‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Turkiya	84700,7	90753,2	147,9	107,1	2	1
Xitoy Xalq Respublikasi	97168,4	89018,7	93,3	91,6	1	2
Rossiya	71248,6	47676,4	119,6	66,9	3	3
Latviya	26631,0	34289,6	138,0	128,8	5	4
Qozog‘iston	35919,4	32004,4	109,2	89,1	4	5
Koreya Respublikasi	4790,0	9546,8	76,9	199,3	8	6
Soedinennoe Korolevstvo	7976,1	4714,7		59,1	7	7
Afg‘oniston	3976,3	4126,1	117,3	103,8	10	8
Tojikiston	2485,4	3194,3	43,9	128,5	12	9
Qirg‘iz Respublikasi	4111,4	2906,7	179,4	70,7	9	10
Gruziya	1233,3	2666,4	91,4	216,2	17	11
Ukraina	13743,0	1983,3	160,0	14,4	6	12
Litva	2163,7	1866,6	2226953,5	86,3	14	13
Fransiya	1658,6	1568,4	301,1	94,6	15	14
Portugaliya	98,1	1131,3		1153,5	39	15
Turkmaniston	800,2	1075,2	137,3	134,4	18	16
Ozarbayjon	622,7	829,6	303,0	133,2	20	18
Boshqa davlat	267,7	728,0	15,5	271,9		19

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari) kiradi.

RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Latviya	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Jami eksport	**97 168,4**	**89 018,7**	**84 700,7**	**90 753,2**	**71 248,6**	**47 676,4**	**26 631,0**	**34 289,6**
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	1 342,1	2 240,0	1085,4	1595,9	732,2	895,8	51,0	64,0
Ichimliklar va tamaki								
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	30 881,7	29 330,7	8309,5	262,0	2574,5	811,2	161,6	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar								
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar								
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	41 692,1	47 781,6	63 451,3	78 054,6	61 389,9	37895,3	26418,4	34 225,5
Sanoat tovarlari	23096,7	7729,2	10 350,1	10829,4	5408,1	7123,3		
Mashinalar va transport asbob-uskunalari			1 503,0		3,3			
Turli xil tayyor buyumlar	153,5				5,0	147,6		
Xizmatlar	2,3	1937,1	1,4	11,3	1135,4	803,2	0,0	0,1

Xizmatlar eksporti hajmi 3 955,8 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,2 % ulishini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 0,6 % ulishiga ko‘payganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (5,0 %), transport (21,1 %), qurilsh (48,9 %) hamda moliyaviy xizmatlar (25,0 %) hissasiga to‘g‘ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022- yil yanvar-noyabr, ulushi, % da)

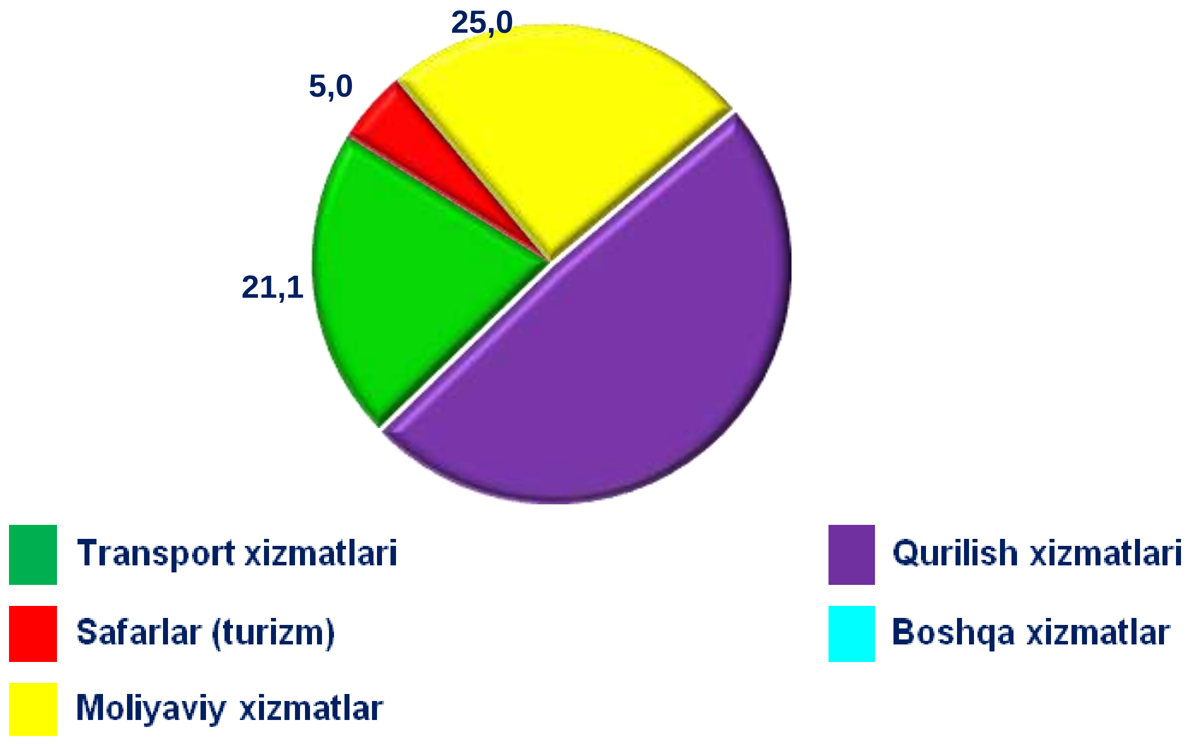

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI
(2022-yil yanvar-noyabr)

2022- yilning yanvar-noyabr oylarida import hajmi 215,5 mln. AQSh dollarini va 2021- yilning mos davriga nisbatan 100,7 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (37,0 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (10,2 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (10,6 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA IMPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, ulushi, % da)

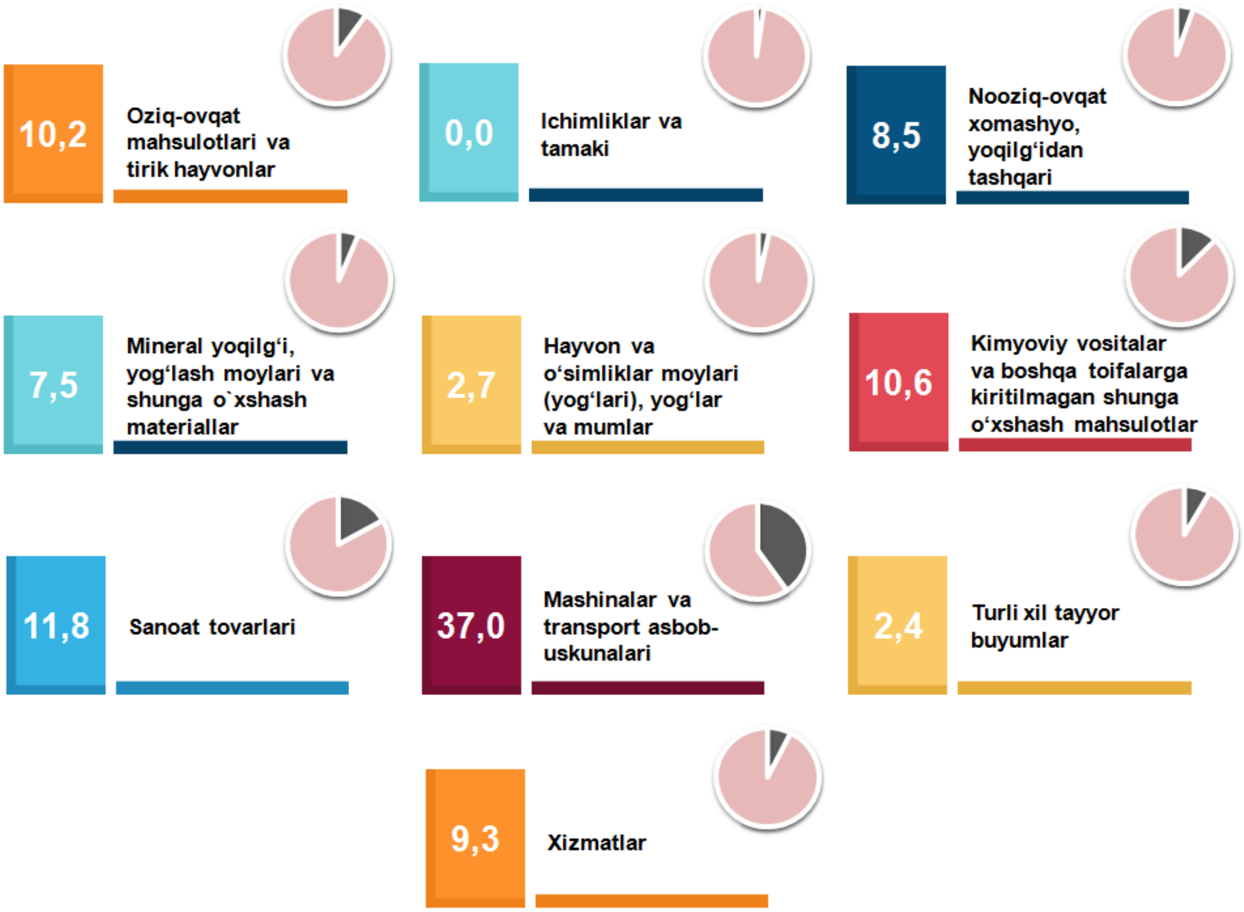

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 215,5 mln. AQSh dollariga ko‘paydi va 100,7 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 20,0 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-noyabr)

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	**215480,3**	**100,7**	**100,0**	**75 955,8**	**110,9**	**100,0**	**139 524,6**	**95,9**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	21 868,3	83,2	10,2	19 621,0	96,9	25,8	2 247,3	37,3	1,6
Ichimliklar va tamaki	87,0	-	-	87,0	-	-		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	18 305,2	118,6	8,5	18 046,0	117,4	23,8	259,2	463,6	0,2
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	16 228,2	100,0	7,5	6 856,9	77,0	9,0	9 371,3	127,9	6,7
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	5 706,0	92,7	2,7	5 706,0	92,7	7,5		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	22 875,2	83,6	10,6	1 512,9	49,3	2,0	21 362,3	87,9	15,3
Sanoat tovarlari	25 426,1	168,3	11,8	21 616,1	242,2	28,5	3 810,0	61,6	2,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	79 766,8	88,6	37,0	1 201,5	58,4	1,6	78 565,4	89,3	56,3
Turli xil tayyor buyumlar	5 237,8	81,8	2,4	713,5	344,0	0,9	4 524,2	73,0	3,2
Xizmatlar	19 979,8	181,3	9,3	595,0	16,9	0,8	19 384,8	258,2	13,9

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida 2021- yilning mos davriga

nisbatan nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari importining ulushi 7,2 % dan 8,5 % gacha o‘sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 42,1 % dan 37,0 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 3,0 % dan 2,4 % ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-noyabr, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami import	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	16,0	12,3	10,2
Ichimliklar va tamaki			-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	9,1	7,2	8,5
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shungao‘xshash materiallar	5,7	7,6	7,5
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	2,6	2,9	2,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	15,6	12,8	10,6
Sanoat tovarlari	8,3	7,1	11,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	32,0	42,1	37,0
Turli xil tayyor buyumlar	6,3	3,0	2,4
Xizmatlar	4,4	5,1	9,3

Xizmatlar importining tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-noyabr oylarida 2021- yilning yanvar-noyabrga nisbatan jami importdagi ulushi 9,3 % dan 5,1 % ni tashkil etdi.

ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, ming AQSH. doll.)

XSTT BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2022-yil yanvar-noyabr)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o‘zgarish sura‘tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	14 521,6	95,1
Tirik hayvonlar	2 405,8	32,6
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	148,0	135,3
Sabzavotlar va mevalar	483,7	562,4
Go‘sht va go‘sht mahsulotlari	277,2	56,2
Shakar mahsulotlari va asal		
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	356,2	42,4
Baliq (dengiz sutemizuvchilari bo‘lmagan), qisqichbaqa simonlar, mollyuskalar va suvda suzuvchi umurtqasizlar va ulardan tayyorlangan yarimtayyor mahsulotlar	1 064,4	395,7
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	1 746,4	103,5
Hayvonlar uchun ozuqa	865,0	829,3
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	87,0	-
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idantashqari		

Probka va yog‘och-taxtalar	17 609,7	132,6
Tabiiy kauchuk (shu jumladan sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	122,3	100,4
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	237,2	11,8
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	6,0	75,0
To'qimachilik tolalari	59,8	
Qog'oz va makulatura		
Yog'li urug'lar va yog'li mevalar	237,6	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	13 112,4	102,0
Ko‘mir, koks va briketlar	3 115,8	92,8
Tabiiy yoki sun’iy gaz		
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari		
Hayvon va o‘simlik moylari va yog‘lari	5 706,0	92,9
Hayvonlar moylari va yog‘lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	1 385,1	167,7
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	128,0	121,9
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	12 540,1	68,5
Organik kimyo moddalari	6 862,3	120,1
Birlamchi shaklda bo’lmagan plastmassalar	1 153,3	80,7
Noorganik kimyo moddalari	614,2	88,1
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	14,1	35,1
O'g'itlar	174,3	63,8
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	3,8	-
Sanoat tovarlari		
Cho‘yan va po‘lat	1 640,2	112,8
Rezina buyumlari	216,4	44,6
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	846,7	82,0
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	1 115,9	621,3
Ruda metall bo'lmagan mineral mahsulotlar.	1 128,5	76,2
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	20 421,1	195,7
Qog‘oz, karton va qog‘oz massasi, qog‘oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	57,3	140,1
Rangli metallar		

Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	649,0	3,6
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	51 774,3	147,3
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	17 463,3	101,3
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning elektr qismlari	2 226,4	81,0
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	1 148,2	16,4
Metallarni qayta ishlash mashinalari	1 465,3	513,4
Kantselyariya mashinalari va ma’lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	493,4	818,2
Avtomobillar	4 547,0	78,8
Boshqa transport vositalari		
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	1 463,5	348,3
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	1 827,0	72,1
Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	1 194,7	35,6
Poyabzal	1,2	57,1
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	553,1	16,2 b
Mebel va uning qismlari, yotar joy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o‘xshash tikilgan mebellar	197,6	415,1
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan; soatlar	0,7	9,2
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	17 845,0	274,5
Transport xizmatlari	231,8	164,2
Texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlari	1 020,0	27,5
Moliyaviy xizmatlar	833,4	124,9
Telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari	49,5	-

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari (72,1 % ga pasaygan), Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (35,6 % ga pasaygan) importining kamayishi ta’sir qilgan.

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi kamayishiga esa, Tirik hayvonlar (32,6 % ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta'sir etgan.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-noyabr oylari, mln. AQSh dollari, ulushi,% da)

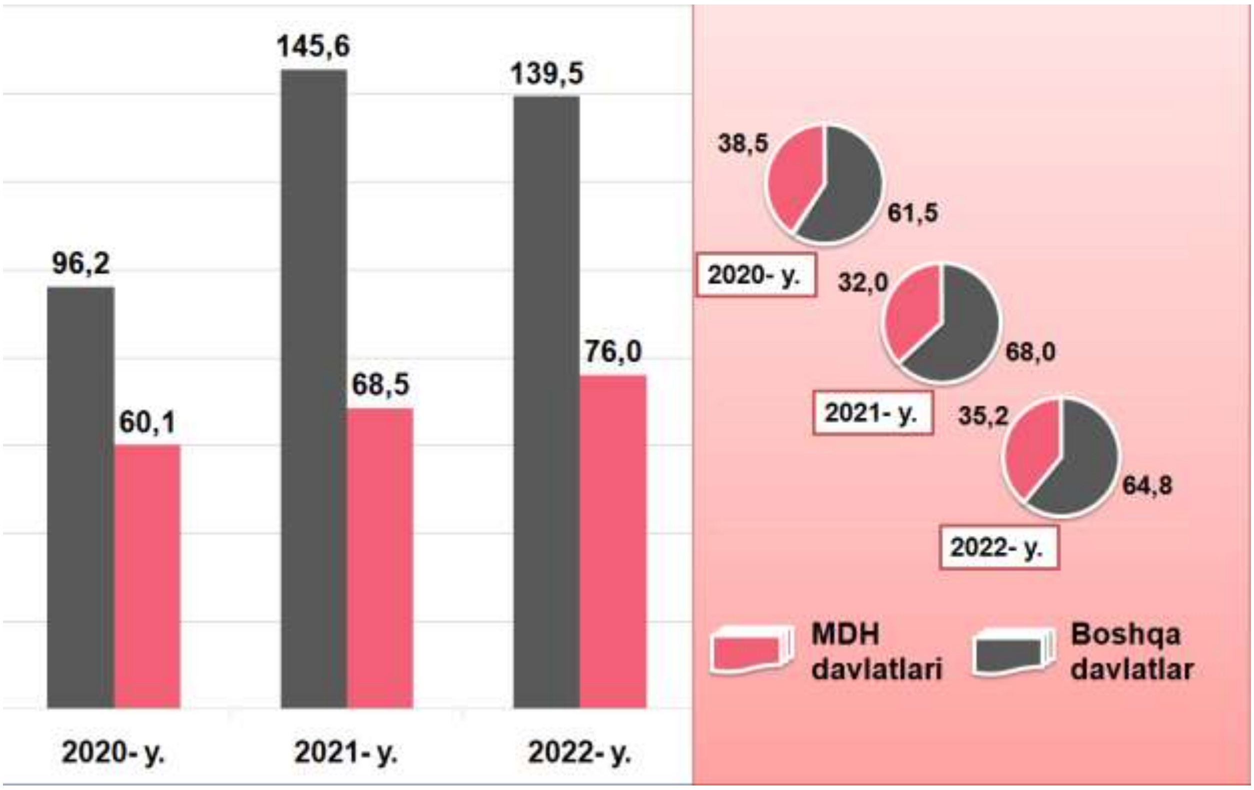

Hisobot davri yakunlariga ko'ra, import bo'yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 32,7 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (22,6 %) ortda qoldirgan holda birinchi o'rinni egalladi.

2022- yilning yanvar-noyabr oylari yakuni bo'yicha Qoraqalpog'iston Respublikasi tomonidan 49 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-noyabr oylari)

Davlat nomi	Ming AQSH dollari		o‘sish sur‘ati, % da		o‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	35512,3	70427,8	108,7	198,3	2	1
Rossiya Federatsiyasi	38388,4	48777,9	104,3	127,1	1	2
Koreya Respublikasi	22331,5	24664,7	94,0	110,4	3	3
Qozog‘iston	21118,8	18737,3	128,1	88,7	4	4
Turkiya	13246,1	7657,4	566,9	57,8	5	5
Yaponiya	782,5	6903,7	99,5	882,2	24	6
BAA	5285,9	6242,9	1022,4	118,1	12	7
Belarus	675,8	3837,2	59,4	567,8	25	8
Qirg‘iz Respublikasi	3957,2	3320,4	200,6	83,9	13	9
Soedinennoe Korolevstvo	1852,2	3128,5	122,3	168,9	17	10
Litva	11576,4	3094,7	1760,8	26,7	6	11
Estoniya	177,1	2493,8	162,6	1408,4		12
Latviya	2769,7	1757,8	62,7	63,5	16	13
Germaniya	8360,1	1193,7	531,8	14,3	8	14
Turkmaniston	3310,7	1124,1	128,9	34,0	15	15
Iron	3748,1	1026,1	145,3	27,4	14	16
Polsha	1036,1	1025,6	54,4	99,0	22	17
Niderlandiya	5426,6	894,6	775,2	16,5	11	18
Ruminiya	1353,3	758,4	61,2	56,0	19	19
AQSH	583,5	621,6	77,2	106,5	29	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Koreya Respublikasi, Turkiya kabi mamlakatlar Qoraqalpog‘iston

Respublikasiga tovar va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Koreya Respublikasi, Turkiya, Qirg‘iz Respublikasi va BAA Respublikasi) jami importning 83,4 % ulushini tashkil qildi, bu 179,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022- yil yanvar-noyabr oylari, % da)

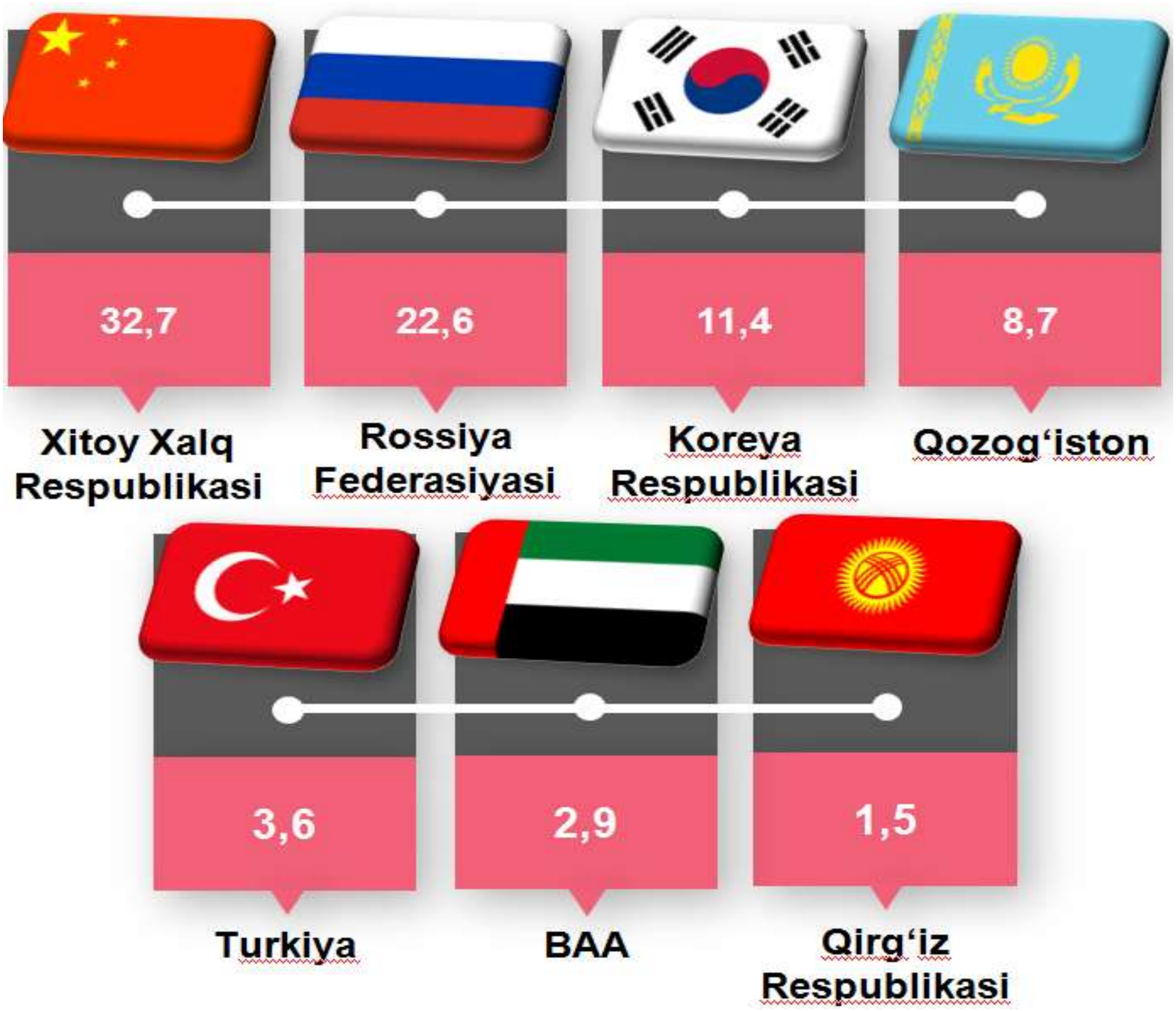

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilanganisari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida moshina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o‘sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi,

Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-noyabr oylari, ulushi, % da)

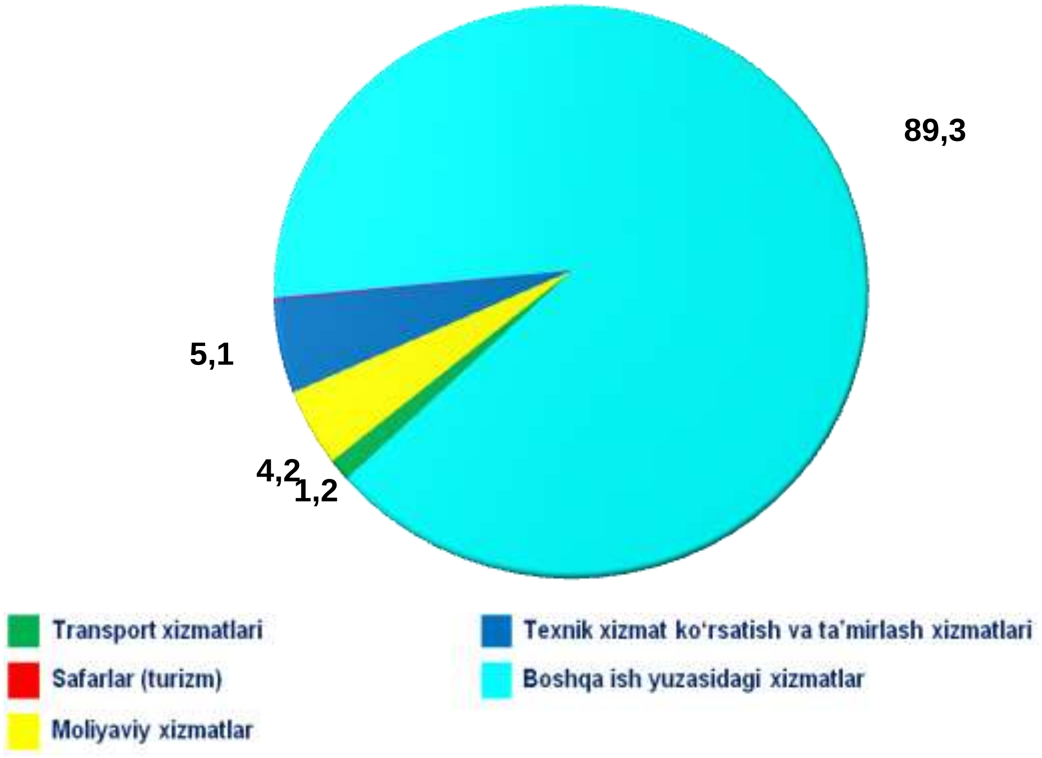

2022- yilning yanvar-noyabr oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 19 979,8 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 9,3 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 4,1 % ga ko‘paydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (89,3 %), moliyaviy xizmatlar (4,2 %) dan iborat bo‘ldi. Shuningdek, texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlar va (5,1 %), transport xizmatlari (1,2 %) va Telekommunikatsiya, kompyuter va axborot (0,2 %) xizmatlari tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi
Tel: (61) 224-92-06